

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primeşte cu 170 Lei pe an
şi capătă şi „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foie pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moţa.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimişi în banii
ţării aceleia în preţ de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacţia şi Administraţia: Orăştia (jud. Hunedoara).

S'a ridicat un colţ de perdea!

Car! sunt planurile mari de viitor ale Liberalilor... De ce au luat ei acum, așa pe neașteptate, puterea în mână? Când o vor mai lăsa-o altora?

În o călătorie mai din naizte la București, pe când mai era guvernul Știrbel, — am auzit vorbindu-se că: dacă național-țărăniștii nu se dau la înțelegere cu liberalii, așa fel ca, împreună, să poată sta la guvern nu numai 4 ani, ci cât de mult, — atunci liberalii iau ei frânele, conduc ei alegerile și își scot număr covârșitor de mare de deputați pe partea lor, — iar apoi vor urma lucruri mari!

Iată cum e:
În toamnă alte alegeri.

Acum se alege Statul Țării în formă obișnuită: Deputați și Senatori. Dar cu acești deputați și senatori se va lucra puțin: încă naizte de toamnă se vor face cele 3 strigări prescrise de Constituție (Legea de temelie a țării) pentru a pofti Țara, să-și aleagă un Mare Stat zis Adunări Constituante, cari să albe din chiar alegeri și din felul cum au fost vestite alegerile, dreptul de a schimba și Constituția, Legea de temelie a țării, — pentru a face rândueli nouă față de unele nevoi mari și grele ce apasă azi pe capul conducătorilor Statului. E vorbă mai ales de dreptul de urmare în Tronul țării, la o întâmplare. Doamne păzește, să moară Regele. Fostul Principe Moștenitor de Coroană e dus din țară și s'a lăpădat de acest drept al său; Principele următor e un copilăș mic; locul Regelui, când tronul ar fi gol, îl tin trei bărbați de frunte din țară, dar oricât sunt ei de frunte, mulțimea tot nu vede în ei pe poruncitorul pe care îl vede în Rege. — Până Prințșorul va crește mare, să poată fi el așezat în scaunul de Rege, e mult și multe se pot întâmpla. Și iaca așa, în jurul acestui lucru e multă grijă, multă bătaie de cap.

Liberalii, cari se simt și se cred meșteri conducători de țară chiar acolo sus în treblele cele mari și grele, — spun, că vor face astfel de schimbări în Legea de temelie a țării, cari să asigure Țării pacea și buna rânduială din lăuntru, chiar și în zile de grea încercare, cum ar fi cele de cari vorbirăm! Fac ei prin noua Constituție, așa rândueli, pe temelul cărora, un guvern cu mână tare, să poată cârmui corabia țării,

fără frică c'o să se lovească de stânci și o să sufere vre-o spărtură.

Dar pentru a ajunge la aceasta, le trebuie o nouă „Adunare Constituantă“ în care să șadă Deputați și Senatori anume aleși pentru asta și încredințați de țară ca să facă acele rândueli, cari să-i asigure pe multă vreme pacea și liniștea din lăuntru.

Se spun și amănunte, că la ce se gândesc Liberalii, — dar acelea nu se știu încă de știrile ce s'au dat în vileag.

— Când am auzit aceste știri, nu um scris încă nimic de ele, — căci ar fi părut multora — „scornituri gazetărești“...
A venit adevărul!

Dar iată, n'am așteptat mult, și a venit adevărul în fața marelui obște, a celor ce le știam ca mai sus.

Într'adevăr, mai săptămâna trecută, dl Subsecretar de Stat (vice-ministru) dela Ministerul de Internă, Gh. Tătărescu, aflându-se la Cluj, a adunat în jurul său pe redactorii foilor din Cluj, ca să le dea, ceea-ce unii îl ceruseră, oarecari lămuriri asupra rostului noului guvern și a planurilor lui de viitor.

A spus că liberalii au cercat o apropiere nefățără, frățescă, a național-țărăniștilor spre ei; dar lucrul s'a împedecat de lipsa de înțelegere a clipei la conducătorii național-țărăniști. Și dacă înțelegerea nu s'a făcut, și scum avem luptă încordată în alegeri, răspunderea apasă numai pe național-țărăniști. (Asta e părerea d' sale) Prin Ardeal spune că a aflat multă nemulțumire față de Partidul național-țărănesc, pentru această nouă scăpare a prilejului de a sta la cârma țării, alături de liberalii cei cu praxă îndelungată. D' sa mai nădăjduiește, că dl Maniu se va desmeteci din ființa asta a d' sale și își va croi o cale nouă, mai folositoare, în politica partidului ce conduce.

Ridicarea perdelei...

Și acum apoi, dl sub-ministru, ajunge a ridica un colț al perdelei (pânzei) ce copere taina din gândurile liberalilor ajunși de nou la putere. D' sa a spus așa gazeta-

rilor (chiar gazetarilor, ca prin ei s'o afle toată țara!):

„Partidul Liberal a pornit azi la desăvârșirea muncii de întărire a Statului, pe care o începuse în rândul trecut.“

„Guvernarea (ocârmuirea țării) de mâine, va fi de lungă durată și va trebui să treacă peste terminul (de 4 ani) pus de o alegere.“

Oaci pățania trecutului ne-a dovedit, că vremea dată de o singură alegere (adeocă 4 ani) nu e de ajuns pentru a-și da putința de ducere în deplinire a grelelor și încurcatelor trebuințe de conducere a statului român întregit!

„Răsimat pe încrederea Co-roanei și pe aceea a Țării, — Partidul liberal își ia răspunderea acestei guvernări (ocârmuirii) de lungă vreme, singura care, ferită de așfârșite sterpe și de aguduirile ce le trag după ele schimbările de guvern, — va putea da țării mai multă vreme o liniște rodnică și întăritoare!“

Ați priceput?

Guvernul Brătianu n'are de gând să mai stea numai 4 ani, cât dă Constituția de azi, ci va schimba acea Constituție, luându-și o porție de vreme mult mai lungă!; își ia răspunderea unei ocârmuirii de aceasta, de lungă durată, — pentru a avea țara o liniște îndelungată și rodnică, nu o neafârșită hărțuală, ce numai ține ori ce înalțare pe loc!...

Iată cum dl Tătărescu ridicând un colț de perdea de pe taina gândurilor liberalilor, adevărate ceea-ce noi auzisem și descriserăm mai sus.

Și acestea — așa vor fi. Din asta se vede de ce mare înșămătate sunt alegerile în fața cărora stăm, și de ce liberalii, departe de a le lăsa „libere“, ca să intre în sfat cete cât mai mari ce certăreți, o să strângă șuruburile, ca să-și scoată oameni de-al lor, cu cari să știe că au pace în sfat. Și de aci se mai înțelege ceva: Ce prilej prețios, chiar rar, a perdat țara Partidul Național, de a sta pe scaunul puterii, spre folosul și al său ca partid, și al țării, dar în deosebi al noastră ca Ardealul!...

Ce-a spus M. S. Regele?

Când d. I. Brătianu, după punerea jurământului, a mulțumit Regelui pentru încredințarea ce i-a dat de a conduce statul, — spunând: Membrii guvernului sunt persoane cunoscute Măestrii Voastre, cinstite și cu pricepere, și își vor da toate strălucirile să-și îndeplinească datoria

în duhul pașnic dorit de Măestrea Voastră, —

M. S. Regele a răspuns: „Când am luat hotărârea de a forma un „guvern național“ stând din frunțașii tuturor partidelor, — gândul meu a fost călăuzit de binele țării, pe care-l voiesc din tot sufletul meu!“

„Fie că gândul acesta (de a avea un astfel de guvern) este poate numai o închipuire a mea, fie că nu este destul de copt pentru a se putea întrupa, — eu totuși l'am încercat, crezând că se poate împlini, fiindcă doream cu tot dinadinsul, să văd împlinită așazisa destindere (descordare) între oamenii politici hotărâți să lupte pentru binele de obște“...

Așa spune M. S. Regele că a gândit și a dorit, și vede cu părere de rău, că a fost numai o închipuire, un vis al său, că acest lucru s'ar putea în țara noastră... Gândul acesta nu e copt încă... Înțelege: nu s'au copți conducătorii partidelor politice, cari nu să uită la o bunăînțelegere, ce ar fi căzut ca un balzam alinător și vindecător peste suferințele tuturor, prin încetarea luptelor sălbatece dintre frați, — ci se gândesc numai la — scaune de Miniștri și de deputați, de senatori, de prefecți, că nu li-s destule.

Și e rău pentru noi pentru toți, că e așa!

Alegătorii, au ce „alege“...

Pentru județul Hunedoarei s'au depus la tribunal 6 liste.

— Pe aiurea și mai multe. —

Duminecă a fost ziua din urmă pentru înaintarea listelor de candidare la tribunal.

Pentru județul Hunedoarei s'au depus 6 liste, și anume:

1. Lista partidului Liberal
2. „ Național-țărăniștii.
3. „ Socialiștilor.
4. „ Minoritarilor (a Unguricu Sașii).
5. „ Comunistă.
6. „ Partidului Poporului.

Liberalii au pus cam jumătate candidați din vechial regat, jumătate de aici din județ. În fruntea listei au pe d. Subsecretar de stat Tătărescu.

Național-țărăniștii au în capul listei de d. Dr. A. Vlad.

Partidul Poporului a pus în capul listei pe d. Dr. P. Groza Socialiștii nu s'au putut înțelege

cu toți muncitorii, și așa unii, mai puțin, cari luptă pentru îmbunătățirea sorții lor pe căi legitime, au listă pus deosebită: a Socialiștilor; alții, însă, cei asmuțiți de neîmpăcătii dușmani ai țării și neamului, de evrei și de alți streini, au pus listă comunistă, stând mai numai din streini dușmani neamului și țării noastre.

Minoritarii (Ungurii și Sașii) au pus și ei listă, pe care au 8 candidați Unguri și un Sas (Dr. Martini, avocat în Orăștie). Aceștia spun: Nici o înțelegere cu Românii, cu partidele lor: Noi ne dăm mâna pentru a aduna toate voturile ungurești și săsești din județ la un loc. Nu vom scoate nici un deputat în județ, că suntem prea puțini, — dar merg și voturile noastre toate la număratoarea cea mare din București, sporind acolo numărul listei minoritare, ajutăm să facem să ni se dea și nouă cât mai multe scaune de deputați, scoși din puterea noastră! Număratoarea cea pe țară, va arăta câte ni se cad.

Acum alegătorii într'adevăr au liste de pot „alege” în ele.

URMĂRILE

sfâșierilor dintre noi...

Sunt urite, sunt dureroase, sunt păgubitoare pentru bunul mers al țării, îndeosebi pentru neamul nostru românesc, stăpânitor de țară.

Ele se văd până acum!

Dacă partidele românești se înțelegeau între ele, toate neamurile streine se trăgeau napol lângă usă, cunoscându-și puținătatea lor în fața neamului românesc, puternic și atât covârșitor și ca număr!.

Așa însă iacă ce vedem:

Partidul Național țărănesc, căutându-și tovarășii de luptă aici în Ardeal, — a dat mâna cu partidul jidanilor unguri, punându-le, bine înțeles, în vedere, răsplătă bună pentru sprijinul ce îl vor da naționalilor noștri țărăniști. Na cunoaștem încă listele puse de partidul național țărănesc, dar nu ne vom mai mira, dacă vom vedea pe unele liste, luați și candidați jidano-maghiari, oameni ce ni s'au de două ori (ba de zece ori!) dușmani, și ca jidani, și ca maghiari ce se sînt...

Partidul Liberal, care se numește și el „național-liberal”, a făcut același lucru în vechiul regat: s'a întovărășit cu jidanii, legându-se a lua pe listele sale oficiale, 2 jidani în vechiul Regat, 2 în Basarabia și 2 în Bucovina, — de tot 6 deputați jidani, scoși de partidul dela putere, pe listele lui!

Că dacă i-ar lăsa de capul lor, n'ar ieși ales nici unul, că ei nu au județe în cari să atingă măsura de a ieși ei de ei. În chiar capitala țării, în București, pe lista de deputați depusă de național-liberalii în frunte cu dl prim-ministru I. I. C. Brătianu, e luat și jidanul Fildermann, președintele Uniunii Evreilor „pământeni”...

Ce lucru dureros pentru un suflet românec neînduplecat: să vezi chiar pe lista întâului ministru al țării, ploșnița jidănească răstăfându-se... Nici nu a pus-o macar încolo undeva prin țară, pe la Târgu-Cucului, pe la Mama-Pădurii, ci aci în București, ca să se vadă păduchele eșit pe frunte!..

Și e cu dreptate să ne ducă partidul dela putere 6 jidani în sfatul țării, între deputați? Nu e! Căci lăsați să și pună lista lor, ei nu ar izbiți a intra printre aleșii țării în nici un județ! Dar închipindu-ne că s'ar afla oarecari județe, colo prin Basarabia, prin Bucovina, prin Maramurăș, unde ar reuși 1—2, ajutați de neamurile streine și dușmane nouă de pe acolo, — dar 2 nu s'au 6! Și intrați așa, aleși cu sprijin strein, ei stau în sfatul țării acolo de o parte, ca corp strein, ca aceea ce ne sunt: dușmanii! Pe când dați în spate de partidul dela putere, ei pășesc acolo printre domni zilei, printre liberalii cari încunglură banca ministerială, au loc de frunte, ca și acela, și trebuie să te porți cu ei ca cu tovarășii de luptă, nu ca cu niște streini cari au încăput și ei în sfat prin împrejurările locale de colo sau colo, dar față de cari tu, ca Ministru, nu ai nici o îndatorire!

Sunt foarte umiltoare pentru noi, sunt rușinoase, urmările luptelor nebune ce se dau între frați, — și pe urma cărora partidele românești, orbite de ură unele față de altele, sunt silită a da mâna cu streinii, și a-i aduce pe ei la braț în sfatul țării.

Partidul liberal face prin candidarea celor 6 jidani, un pas înapoi față de trecutul său românesc. În Parlamentul trecut avea numai un jidan. Venind averescanii, dl Goga, pentru aceleași principii de sprijin în alegeri, duse în sfat zece jidani pe listele sale oficiale, — acum îi urmează și liberalii, luând 6 (de n'or lua până la urmă, și ei mai mulți).

Vom urmări și vom arăta câte perechi de pericini și-au pus la urechi și celelalte partide: cel averescan, național-țărănesc, socialist, lupist, și cum le mai chiamă. Că și acestea fac la fel.

Sfatul nostru.

Iacă pentru ce, sfatul nostru este: Tot Românul cu suflet mândru de Român, să nu și dea votul său nici unui partid care și-a împetrit listele sale — ori unde în țară — cu jidani! Că numai așa le putem arăta nemulțumirea sufletelor noastre românești, jignite prin ortăcirea conducătorilor noștri politici, cu streinii cel mai răi din țară!

Cum să-ți arăți această nemulțumire?

Prin nimicirea votului tău, prin aceea cu nu-l dai nimănui, dacă nu ai o listă de candidați a unui partid curat românesc și creștin.

Unde „Liga Apărării Naționale Creștine” și-a pus și de data asta

lista sa de candidați, — fie de cel din latura dlui Prof. Caza personală, fie din latura Statutară (care ține tare la Statutele Ligii, cari sunt Legea ei de temelie), — aci votați lista acestora, ori de ce latură ar fi, cați, pentru că s'ne înțelegi între ei câțiva conducători, totuși și unii și alții în la Ligă și nu se mestecă cu jidanii.

De asemenea știm că are liste curat românești „Partidul Național” condus de dl Iorga. Unde aveți candidați de ai dlui Iorga, — asemenea trebuie să votați mai cu încredere decât pe celelalte partide politice, pe a căror frunte se lăfăie obraznic și câte unu sau mai mulți — păduchi jidovești.

— Unde însă nu aveți nici liste da ale „Ligii Creștine”, nici de ale dlui Iorga — acolo: nimic! Vă votul și nu-l dați la nici un partid”, — prin asta certându-le pe aceste partide pentru darea lor în coate cu jidanii.

Cum se nimictește votul?

Iacă cum: Mergând cu buletinul (biletul) de vot și cu sigiliul în cabina (căsuța) de votare, acolo una din două:

sau nu pui sigiliul de loc pe buletin, — sau îl pui de 3—4 ori în toate părțile pe fața foții!

Și într'un fel și într'altul acesta e nimic, nu e dat nimănui. În felul întâi e nimic prin aceea, că nu e pus sigiliul cu vorba „Votat” pe nici o listă, și așa votul nu numără, — și în felul al doilea fiind sigiliul (pecetu) cu vorba „Votat” pus pe 2 sau mai multe liste, — iară e nimic, pentru că nu se știe care dară din listele apăsate cu sigiliul, e cea votată! Să socotea ca vot nedat nimănui.

— Cât de rău ne pare că trebuie să vorbim și să scriem așa! Dar nu putem alt-fel.

Fericiți am fi când am putea spune: Votați fraților pe care listă vă place, că toate s'curat românești și pline de suflet mândru românesc... Un partid are în cap pe Ion Brătianu, altul pe Averescu, pe Iorga, altul pe Maniu! dar toate s'ale sufletului nostru!

Cum stau însă lucrurile, azi iacă, cu durere în suflet trebuie să vă spunem:

Fiiți voi, fraților, mai curați ca ei, ca „conducătorii politici”! Arătați-vă voi, cu largă inimă, simțul vostru jignit de ținuta lor, și dați-le s'o înțeleagă prin aceea că — nu votați cu ei, pentru că nu-i aflați vrednici de deplina și curata voastră încredere, de buni Români și creștini!

DI Ministru de Interne a dat poruncă mare: drum slobod prin județe!

Dl I. G. Ducea, Ministru de Interne (peste treburile și deregătorile din lăuntru ale țării), a chemat la sine pe dl General Davido-glu, comandantul jandarmeriei din

țară, și i-a dat ordin (poruncă), ca, la rândul său, să poruncească jandarmeriei din toată țara, să dea drum liber (slobod) la toată lumea prin județe!..

Asta pentru cei cu orbul gănil, înșamă: Ești liber a merge ori unde prin județi! Prin urmare nu e adevărat că se fac greutăți trimișilor partidelor politice, în fața alegerilor.

Dar pentru cei ce privesc și în dosul șirelor scrise de cel mare, înșamă: — Ai drept cetățene, să treci pe drum prin județ cât vrei, dar obla înainte și ca din pușcă!, — dar asta nu înșamă că ai drept și a te opri prin sate și a aduna oamenii la sfat... Asta-i altă vorbă!

Alegători!

Celor ce vin și vă cer votul, ca candidați de deputați și senatori, —

puneți-le o întrebare bună!

Și anume: întrebați pe domnii poftitori de deputație, cari adecă voesc să fie trimiși de voi în sfatul țării, ca să vorbească și să hotărăască acolo în numele vostru:

„Bune, dle, ori domniilor, toate s'bune și frumoase ce ne promiteți (făgăduiți). — dar cum stăm cu împulzirea evreilor peste noi, încât nu mai încapem de ei prin Minister, pela județ, pela orașe, și toate câștigurile mari ale țării le capătă ei și nu Românii? Și învață și pe ai noștri să umble cu mișcila, cu cumpărarea sufletelor, sus și jos? Ce părere aveți Dvoastră despre acest rău, despre această boală a țării, a neamului? Ce măsuri veți cere acolo în Sfatul Țării, să se iee prin legi, prin puterea guvernului, pentru înlăturarea acestui rău, care nu se poate înlătura, decât înlăturându-l pe ei înșiși, pe acei cari sunt pricina, izvorul răului?”

Și după răspunsul ce vă va da domnul candidat, la aceasta înșamă întrebare, după acela să-l judecați!

De vă va promite (făgădui) el sărbătorește, că va stărui în parlament pentru a se lua măsurile prin legi și prin puterea guvernului, ca să se curme acest rău, — dați-i sprijinul vostru, —

dar de va scâldea-o, că așa, că pe dincoala, că nu ne putem atinge de jidani că s'ar, că s'ar stăpâni pe banii cei mulți, că ne stricăm cu țesătura lor cea mare întinsă peste tot pământul, și alte „înțelepciuni” de acest fel, — să i-o spuneți verde, că votul vostru să nu-l aștepte, că nu l se va da.

Căci răspunsul lui în doi peri înșamă, că lucrurile trebuie să rămână în starea rușinoasă în care se află azi pentru noi: ei sugând la toate izvoarele mari de venit ale țării, — noi putând fi lucrători, zileri, pălmași, în „brazda” lor... Iar copiii noștri să învețe pentru a rămânea codași în viață, luați în-

nte de pull de j'dani pe toate tărimurile!

Cel ce asta o voști, — el în frunte, noi în coadă, — votați cu partidele cari primesc j'dani în si-nul lor și l scot chiar deputați pe listele lor!

Scrisori.

— Din Râmnicu-Sărat. —

Cerc preofesc.

Duminică 26 Iunie, s'a ținut de către proști satelor mărginașe, la biserica comunei Obrejița, Cercul pastoral, adunare de proști în scop de a chibzui împreună asupra împlinirii cât mai bune a chemărilor preoștilor în mijlocul poporului, spre a-l feri de rătăcirile în credință, la care e ispitit azi de atâșa apostoli mincinoși.

Serviciul religios (slujba Dumnezelasă) s'a făcut fiind de față patru păstori, iar răspunsurile stranei au fost date cu multă istețime de către corul format din fetele adalte (trece de la școală). La sfârșit vrednicul Pr. I. V. Iordache a vorbit cu pricepere și înțelepciune despre: „Lăsați mrejele și vă voi face vânători de oameni”, iar Pr. Benesbu Oratica, un vrednic și însuflețit apostol al bisericii, a vorbit în cuvinte pline de miez, despre: „Cari sunt cele mai mari porunci Dumnezeești!”.

Acultătorii s'au depărtat din încășul Domnului plini de mulțumire sufletească și cu alpire și mai mare față de sfânta noastră biserică străbună.

C. Georgescu-Obrejița.

INCEP PLÂNGERILE

împotriva strângerii de șuruburi...

Ziarul „Patria” din Cluj scoate la iveală, că în multe părți din țară a început strângerea chibzilor sau a șuruburilor, de noua stăpânire liberală, în fața alegerilor.

Așa, de pildă, la Turda, șeful Secției din Compania de jandarmi Olariu, scrie către jandarmii de pe cuprinsul Secției (județul):

„Avem știre că unii candidați ai Partidului Național țărănesc fac propagandă „subversivă” (adecă „primejdioasă” rău, pentru pacea de obște). Să se aresteze în asemenea cazuri și să se înainteză Companiei!”. — poruncește d. Șef.

Adică tu candidat de deputat, ești pus sub cercetarea jandarmului sau caporalului de jandarmi! Și dacă aceia l-și va părea, — după a lui știință și pricepere, — că tu vorbești ceva „primejdios”, să arde te lee de gât, să te aresteze și să te trimiță de la marginea județului pe unde te aflu, la Companie (la Turda). Până ajungi tu, trimis din post în post, la Turda, până aci te cercetează și te afă nevinovat și îți dă dramul, — tocmai, tocmai au trecut alegerile sau cel puțin timpul de propagandă!

Că așa cere „Libertatea” alegerilor!

E departe de noi a fi pe par-

tea celor ce cu o gură spartă și nespălată, în vorbiri către popor, împrocând în chip păcătos în toate, trăgând în tină țară și tron și Rege, — cum o fac unii, — dar față de acest rău, nu jandarmii pot fi puși judecători, cenזורi. Spune: Nici o adunare nu se poate ținea fără să fie de față un trimis al delegațiilor: un pretor, șef de poliție sau alt încredințat, cu destulă știință pentru a judeca lucrurile. Acela va avea îndrumări: nu lași să fie atacată Coroana, Armata, Statul, etc. — dar încolo guvernul în suși, ministrul sau foștii Miniștri sau partidele contrare și felul lor de a face politică, — acestea pot fi „criticate” cum îi place vorbitorului! Așa înțelegem supravegherea propagandei, dar nu dată pe mâna jandarmului, care e, de cele mai multe ori, un om cu prea puțină știință pentru a judeca pe vorbitorii din adunările electorale.

Ceea ce reese din ordinul (porunca) Companiei de jandarmi din Turda, — e o volnicie păcătoasă, care nu face cinste zilelor noastre.

Alta. Tot Compania de jandarmi din Turda, a dat ordin, că: posturile de jandarmi să țină calea tuturor automobilelor ce trec prin județ, să le oprească și să le cerceteze: De n'or avea „autorizație” (scrisoare de invoire) dela Prefectura județului, — să fie oprite și trimise, dimpreună cu șoferul (conducătorul mașinei) la Compania de jandarmi din Turda!

Dacă eu din Orăștie, având drum la Cluj, la spital, la un doctor, la judecătoria, sau la rudenia mea cutare de acolo, — și nu am alt drum spre Cluj decât prin Turda (precum de fapt nu am), — mă vor opri jandarmii și mă vor purta pe la icoane, să mi scot bilet dela Prefectură, ca să pot călca pământul aspru păzit al fericitului județ.

Zile măsurile netrebulce și — treci înainte, — dacă poți.

Drept ar fi să pună sub pază pe cei ce merg prin sate și orașe la propagandă, de alegeri, — dar nu... mașinile și pe șoferii ce trec prin județ.

Dacă nu merg cu automobilul ci cu căruța cu cai, sau călare sau cu carul cu bol ori pe jos, — așa mi lertat să trec, să mă opresc unde vreau, să vorbeșc ce vreau, că ochii de ageră pază se uită numai după automobile.

Examenele școlarelor primare din Orăștie.

După examenele Școlarelor noastre primare de băieți, cari au dovedit că avem un corp învățătoresc din cele mai bune, dela care elevii s'au ales cu prea frumoase cunoștințe, spre lauda învățătorilor lor, — în 26 Iunie c. a urmat încheierea anului școlar la Școala primară de fete, a școlii, din Orăștie.

Serbările de încheiere l a premers examenele bine reușite în zilele de mai înainte. — Expoziția lucrului de mână a fost cercetată de numeroși privitori, cari și au arătat mul-

țumirea, că fetițele acestei școli s'au putut desăvârși atât de bine cu deosebire în cusături naționale.

Serbarea de încheiere s'a ținut în sala dela „Central”, plină de lume. — Elevele s'au produs cu cântări, declamări și în urmă cu o plasă teatrală, spre deplina mulțumire a tuturor celor de față. Mult a plăcut costumul național, care împodobea trupșorul micuțelor eleve și da un tablou național foarte plăcut.

Directoara Ana Cândea, a mulțumit tuturor cari au binevoit să dăruiască sume pentru premierea elevelor bune, apoi Primăriei pentru sprijinul dat școlii și diul președinte C. Balcu pentru interesul față de aceasta școală; împarte apoi premiile.

Di președinte C. Balcu de încheiere arată foloasele ce vor urma ca rod bogat în viață, din cunoștințele câștigate în școală. Cu ajutorul lor se pot agonisi cu multă ușurință toate cele de lipă a vieții.

Arată râul ce și fac unii părinți substrag copii dela școală, fără să și deie scama de păguba ce li-o fac. Față de aceștia legea e aspră, îl pedepsește. Dar să o știe fiecare, că dacă pentru părinți e durerosă pedeapsa, apoi de zece ori e mai dureros pentru un învățător să o deie!.. Mulțumește corpului învățătoresc pentru munca depusă, și declară anul școlar încheiat.

Dela Grădina de copii.

În 26 Iunie s'a ținut serbarea anului cu elevii Grădinei de copii a școlii, din Orăștie, în sala dela „Central” sub prezidiul diul C. Balcu și sub conducerea inv. conducătoare Octavia Popoviciu. De față părinții, învățătorii, profesorii și public numeros. Elevii s'au produs cu declamări, cântări, jocuri de ordine, jocuri de salon și la fine cu 6 figuri de călușeri.

Atât declamările, cât și cântările, precum și călușerii, le-au prestat cu multă dibăcie și istețime. Aproape toți în costum național, călușerii cu opințuțe și zurgălate.

Publicul i-a răsplătit cu aplaud bogate, aducând laude bine meritare și conducătoareii școlii.

Di președinte a încheiat arătând foloasele Grădinilor de copii, mulțumit de sporul văzut aci și îndemnând pe părinți a-și trimite și în viitor cu drag pe micuții lor la acest Azil cu bun spor.

Terminându-se producția cei 75 elevi s'au despărțat, primind fiecare ca premiu câte o corlită cu bomboane în ea.

B.

NOUȚĂȚI

Sfintele Paști în 1928 se vor sărba, — după hotărîrea Sfîntului Sinod Arhieresc, — în ziua de 15 Aprilie după Calendarul îndreptat.

Pentru învățătorii minoritari (de neamuri streine) se țin în vara asta cursuri (școală) ca să învețe românește, la Câmpulung și la Târgu-Murăș. Incep la 12 Iunie și se sfârșesc la 31 August. Pentru 40 Lei pe zi au de toate. Din acela 20 Lei li plătește statul, 20 lei.

Bătăile electorale — au început, în chip mult promițător (făgăduitor): La Dobra, în județul nostru al Hanedoarel, au fost o încercare destul de drăguță între liberalii și naționali țărăniști, la o adunare pe care voia s'o țină partidul național. Liberalii au tuburat'o de s'a lăsat o bătăiță destul de — val de noi! — Acolo unde odată ne îmbrățișam cu lacrimi, noi Românii între noi și nu ne putea

despărți dușmanul cel mai aprig, — azi ne batem, că tu ești „național”, tu „liberar”...

— La Focșani, (în Moldova) avocatul St. Graur stând pașnic Duminică seara în stradă, — au sărit la el trei necunoscuți și l'au lovit cu o platră în față sfărâmându-l nasul și buza de-acupra... Ca să nu mai poată fi, până la alegeri, om și să lucreze contra liberalilor. Pe aiurea la fel. Dar încă — ce o mai fi?!

Om de ispravă și iubitor de luminarea fraților săi din popor, e abonentul nostru Ionș Pajideanu, econom și măcelar, din Cistelul-de-Murăș (j. Alba) Văzând chemarea noastră de abonament pe 2 luni, pentru timpul alegerilor, ne-a câștigat în aceea comună 6 abonați noi, de acest fel. Il mulțumim și-l laudăm.

„Nădejdea” este numele gazetei românești ce a început să fie scoasă la Vârșet, în Yugoslavia, pentru Românii din Serbia. E gazeta politică, cuprinzând de toate din viața Românilor din regatul vecin, îndemnându-i pe frații noștri să țină la neam și la așezămintele lor culturale și să-și ceară drepturile politice naționale. E plină de suflet românesc. Il dorim viață îndelungată și stăruință nesălabită pentru dreptele ei cereri.

— Iar la Panclova a început, în Matu, să se tipărească o a doua foale românească, „Lumina”, asta mai mult literară, religioasă și de știri.

Numiri nouă la unele stațiuni de Cale ferată. Direcția Căilor Ferate face cunoscut, că dela 1 Iulie a schimbat numele unor stațiuni în chipul următor:

Stațiunea Petroșeni, se va numi Petroșani; — stațiunea Hașfalău de pe linia Brașov—Teluș se va numi Vânători; — stațiunea Matefalău de pe aceeaș linie se va numi Mateiaș.

Le dă adecă nume mai românești la aceste două din urmă.

Dar de n'ar fi cu supărare, am spune o vorbă: Foarte rău a făcut Direcția că a dat gării Hașfalău numele de Vânători, fiindcă sunt prea multe comune cu acest nume în țară: Este un Vânători în județul Botoșani, avînd și oficiu postal.

E un Vânători în județul Arad (fost Vadaș) care are și postă și stație de cale ferată, mai sunt apoi Vânători în județul Cluj (posta Clucea) în județul Covurlui (posta Tulucești), și altul în jud. Mehedinți (posta Calmir), în jud. Teleorman (posta Pietra), — afară Vânătorimari, Vânători Neamț, Vânători-Dumbrava Roșie!

Așa dar avem: Două gări de Cale ferată cu același nume, și două oficii postale cu același nume! Dacă cineva nu pune pe scrisoare județul, — poștim și trimite o la „Vânători” dacă știi la care?..

Legi nelegiuite.

— D-na Grozăvescu, ucigașa marelui artist, a fost aflată nevinovată pentru uciderea soțului său. —

Sunt lucruri de neînțeles. O femeie nervoasă, ce se aprin de mal repede ca un chibrit, era măritată după un ofițer ce venise bolnav din războiu. Pe acest soț legiuit al ei îl ura acum, dacă l'a ajuns nenorocirea în războiu. Iși pune ochii pe un artist mare și frumos, pe tenorul Grozăvescu, pornește proces de despărțire de soțul cel dintâi!

și-l umblă artistului în călcăle până îi faceșă-i promită, că, după despărțire, o ia de nevastă, că moare de dragul lui și e, ulte, bogată și încă tineră. Grozăvescu o ia de nevastă, dar vai de viața lor. Din ceartă 'a ceartă. Intr'o zi el vrea să plece la Berlin, unde era chemat să cânte la o Opără (teatru de cântări) de mâna 'ntai Ea spune că merge cu el. El îi spune să stee acasă. Pentru asta iară schimb de vorbe, și când soțul său era gata de plecare și pe ea nu voia s'o ducă, — în o clipă de ceartă, ea așteaptă până el se întoarce nebănurilor într'altă parte, merge la spatele lui, îi pune un revolver în ceafă și pocl, îl culcă la pământ.

Se fine judecata asupra crimei (fărădelegii). Vin doctorii și spun: e adevărat ca-i foarte nervoasă, e curat chibrit această femeie, cum o atingi se aprinde, își lese din fire, — dar asta nu merge până la a-și perde mințile! Iși dă totdeauna sama de ce face. — Adecă: nu are clipe de pierdere a minții, încât să zici că n'a știut ce face, nu e vinovată de fapta sa. Așa au spus Doctorii.

Totuși advocații atăia au sucit și răsucit apărarea, dovedind în fața juraților că nenorocita se perde cu totul în aprinderile firii sale, — încât jurații au dat următoarele răspunsuri la întrebările ce li s'au pus:

- A ucis ea cu premeditare (cu înainte chibzuală)?
- Nu.
- Sufero femeia asta într'una de întunecare a minții în nervositatea ei?
- Nu!
- Dar în clipa când și-a ucis soțul, era ea în o clipă de întunecare a minții?
- Da!

Atunci judecătorii au trebuit s'o socotească nerăspunzătoare de fapta ce a săvârșit și au lăsat'o liberă, fără pedeapsă.

Insaș ucigașa nu s'a bucurat de judecata ce i s'a adus, a primit'o cu năpăsare, nesimțitoare, par'că mai curând cu o umbră de părere de rău, — căci vedea și ea ce grozavă nedreptate se face nefericitului ei soț: să fie ucis nevinovat de mâna ei și el să nu i-se dee nici o zi, o săptămână, o lună, de închisoare, ca prilej de a-și plânge și ispăși grozavul păcat..

Sunt aceste legi cu adevărat — nelegiuite!

O fi că ea era cu mintea întunecată în acea clipă, dar fapta grozavă cere o răzbunare: Insuși făptașului, dacă nu e dobitoc sălbatec, ci are un dram de suflet omenesc, îl cade bine dacă i-se dă o pedeapsă potrivită, prin care să simță că și-a răscumpărat marele păcat. A l lăsa fără nici o pedeapsă, e, de multe ori, o povară sufletească foarte grea, pentru însuși vinovatul.

Judecata dela Viena e a doua nelegiuită, făptuită în jurul nefericitului mare cântăreț Grozăvescu.

Consiliul orașului Orăștie.

Nr. 1314—1927 adm.

Concurs.

Pentru complectarea celor 2 posturi de coșari orășenești la Primăria orașului Orăștie, se publică concurs.

Reflecții își vor înainta cererile până la 15 Iulie 1927 primăriei orașului Orăștie, prevăzute cu următoarele documente:

1. Extrasul de pe actul de naștere.
2. Certificatul medical că este apt pentru serviciu.
3. Dovezi relativ la exercitarea meseriei.
4. Dovezi pentru satisfacerea serviciului militar.
5. Declarație de limbile ce cunoaște.

Retribuțiunile sunt cele stabilite prin statutul orășenesc de coșar.

Orăștie, din ședința consiliului ținută la 31 Maiu 1927.

Dr. Golca primnotar. (1105) 1—1 Herlea primar.

Econoamă. (1106) 1—1

Doresc loc ca econoamă la un văduv. Știu conduce toate în casă și afară. Sunt din familie bună, inteligentă. Sunt sănătoasă și femeie cu dreptate. Lucrez fără să-mi trebuiască ajutor. — Adresa la foaie.

De arendat sau de vindut.

Sunt de dat în arândă pe mai mulți ani: Un intravilan de 2 jug. cu casă de locuit, cu grajd și 3 șuri mari, și toate supraedificatele, — și 20 jugăre arător și fânațe, aproape de casă. Pășune multă, foarte bună, pentru ori și câte vite mari și mici. Depărtarea dela gara Călan și Hunedoara 4 1/2 km. Eventual de vindut din mână liberă.

Nădăștia superioară (p. u. Hunedoara).

George Popovici paroh ort. (1107) 1—3

Doi învățăcei

se primesc pentru meseria de tâlpărie la scrisul:

Arthur Schmidt m. tâlpar în Orăștie. (1108) 1—3

Casă de vânzare

stând din o odăe și o bucătărie, șopru, curte și grădină mare, — e de vânzare. A se adresa la:

Alexe George Orăștie, str. Prințul Mihai (Dealului) 26. (1109) 1—1

Mașină de treerat,

sistem Hoffer-Schrantz, 700 mm. motor de beazină 6 H. P., cu toate cele de lipsă, — e de vânzare.

Adresa la foaie. (1096) 4-6

2 învățăcei

se primesc îndată la scrisul, pentru meseria de franzelar (brutar, chiflar), sub condiții pricioase:

(1110) 1—3 Adolf Müller m. franzelar (brutar), Orăștie.

Extras din publ. de licitație.

Subsemnatul emis judecătoresc aduce la cunoștință publică că în procesul firmei, Hacker & Sternberg repr. prin Dr. Izidor Radó pentru 28.859.— Lei și accesorii, s'a înregistrat la judecătoria mixtă Orăștie, sub Nr. G. II 890/1927, licitația pentru vânzarea mobilelor sechestrate și anume: diferite vase zmlțuite, cântar, grâu, vaci, haine, etc. care se va ține la 19 Iulie 1927, ora 5 p. m. în Cugir.

Orăștie, la 20 Iunie 1927. ss. Kosztaczky emis judecătoresc. (1104) 1—1

Mașină de lână

e de vânzare la scrisul. Se vinde lefina.

AVRAM VLĂDAU, Ludești, p. Orăștie. (1098) 3—3

De vânzare

Camionetă Ford închisă, aproape nouă, folosită timp foarte scurt; pornire automată; în funcțiunea cea mai bună, se poate folosi și pentru a transporta persoane deoarece este instalată cu bănci, la:

Avisalom Stricatu Cugir. (1102) 2—3

Pentru om de afaceri

ofer eu loc foarte potrivit, cu casă zidită pe el, cu grădină de 5 jugăre, având plantate 100 de altoi de felurite soiuri. Locul e lângă șoseaua principală (drumul de țară) de lângă podul de fer, cap de pod, spre gara Orăștie, trecând pe aci 22 de comune când vin la Orăștie. Orașul se desvoaltă spre gară. Ar fi foarte căutată aci o ospătărie, cu prăvălie, care ar avea învîrtire bună. Tot aci s'ar putea primi stringerea de vamă pentru intrarea în oraș.

Prețul ar fi a se plăti în Lei sau dollari, până la 1 Ianuarie 1928, când casa și totul s'ar putea lua în proprietate.

A se adresa, cu vorba sau în scris, la:

Ionitã Berian șidar CFR. Str. Mihai Viteazul. No. 69, în Orăștie (j. Huned.). (1096) 4—5

Cerere de cereale.

Primum curent în Comision: Cartofi, Cereale (bucate), Fructe și alte produse agricole.

A se adresa pentru informațiuni mai de aproape la: I. LISSLE, Berlin, O. 27. Alexander Str. 20a.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
Centrala: SIBIU. Fondat: 1872.

Sucursale: Brașov, București, Cluj, Dicsosânmărtin,
Lugoj, Mediaș, Târgu-Murăș, Timișoara.

Capital deplin vărsat . . . Lei 50.000.000.—
Fonduri de rezervă . . . . . 40.000.000.—
Depuneri spre fructificare . . . 600.000.000.—

Legături cu toate centrele din țară și străinătate!

Lucrează direct cu mai multe bănci din America și are o secție specială care se ocupă cu afacerile americane. Efectuează plăți în Lei și Dollari efectiv, fără nici o detragere.

Bancă autorizată pentru operațiuni de DEVIZE.

Primește **DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE** atât în Lei cât și în Dollari, cu livrete sau în cont curent, plătind cele mai favorabile dobânzi, precum și darea călă stat. La depuneri în Dollari dobânzile se plătesc tot în Dollari efectiv.

*Acordă împrumuturi țărănești ieftine.
Face toate operațiunile de bancă.*

(1099) 3—3 DIRECTIUNEA

Beția

Boale de STOMAC

Cine voește a scăpa de patima această uricioasă, să întrebuințeze „Antibetina Vértés”, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.